

De ringel[®]: een aura van deskundigheid

Ronald van den Berg

Onlangs werd de VtdK gevraagd haar mening te geven over BSM (*Brain Stimulating Method*), een ‘therapie’ ontwikkeld door mevrouw Janny de Jong-Koutstaal. Via Google stuit men op een netwerk van BSM-de Jong-therapeuten, ongeveer 80 lieden, onder wie doctorandussen die, over het land verspreid, kinderen met dyslexie, met ADHD, met PDD-NOS (*Pervasive Developmental Disorder Not Otherwise Specified*, een aan autisme verwante stoornis), met problemen met de fijne motoriek, de taalvaardigheid, de rekenvaardigheid, de oog-handcoördinatie, sociale weerbaarheid, angst, concentratie, enzovoort behandelen. Op pagina 8 van het *NTtdK* 3, 2006 werd ook aandacht aan BSM besteed.

Een belangrijke rol bij de diagnostiek is weggelegd voor de bioptr die dient om de oogcoördinatie te meten en de audiometer (‘want snel afleidbare kinderen horen vaak *te goed*’; ja, u leest het goed!). Ook is belangrijk dat er goed voedsel wordt opgenomen ‘zodat het boodschapperhormoon acetylcholine zich behoorlijk kan ontwikkelen’. De schildklier, stresshormonen, de alvleesklier en overgevoeligheid voor suiker worden in de gaten gehouden, want er is geen stoornis zonder oorzaak (‘we hebben het niet over ziektes, daar zijn dokters voor, maar over stoornissen’).

Kortom, BSM is een mengvorm van pseudotheorieën ontleend aan gedeeltelijk ware pedagogiek en van gedeeltelijk verzonnen neuropsychofysiologie: klok noch klepel zijn te vinden. Griezellig is het natuurlijk wel dat ernstige stoornissen zoals PPD-NOS ook ‘meegenomen’ worden en door leken worden behandeld.

Octrooibureau • Opvallend is dat mevrouw De Jong haar therapie heeft voorzien van een omringelde[®] om haar hutspot te claimen als een geregistreerd handelsmerk. Daarbij is zij in te delen bij andere zelf-geproclameerde uitvindsters op het gebied van de psyche, zoals Agnes van Enkhuizen, de uitvindster van Neuropsychiatrie en Kosmogenetica[®] en de pseudo-psychoanalytica fantastica Ingeborg Bosch, die alweer drie boeken heeft volgeschreven over de ‘door haar zelf ontwikkelde’ *Past Reality Integration*[®] Therapy.

Over Neuropsychiatrie en Kosmogenetica[®] deelt Van Enkhuizen op haar website mee dat Neuropsychiatrie (een ‘geneeswijze voor mensen met psychosomatische kwalen, leer- en gedragsstoornissen’) is gebaseerd op ‘de nieuwe wetenschap Kosmogenetica’, die zich bezighoudt met de ontstaansgeschiedenis van mens

en kosmos. De website is verlucht met door haar zelf gemaakte symbolische illustraties die voorzien zijn van een [©] om ook het copyright van deze plaatjes te kunnen claimen.

Wie poogt zich door haar toelichtingen heen te werken, kan niet anders dan concluderen dat mevrouw Van Enkhuizen het eerlijk allemaal zelf bedacht moet hebben. Iemand anders kan namelijk zo’n woordsalade van overwaardige ideeën, onbegrepen lichaamsfuncties en vreemde associaties niet bij elkaar gefantaseerd hebben. De ‘neuro-psy-rurgie’ (de streepjes zijn van haarzelf) lijkt dan ook niet erg gevaarlijk, want geen zinnig mens (en waarschijnlijk ook geen onzinnig mens) zal zich aanmelden voor deze ‘geneesmethode die gebruik maakt van lichaamsgerichte therapie die direct op het Neurologische systeem is gericht door middel van reflexen die direct effect hebben op regelcentra’s (dat zijn er kennelijk wel heel veel!) van het zenuwstelsel en de hersenen die op hun beurt weer orgaanfuncties en hormonaal emotioneel functioneren beïnvloeden’.

Godin in Frankrijk • Weer anders is het gesteld met Ingeborg Bosch, klinisch psychologe, BIG-geregistreerd en lid van de Nederlandse Vereniging voor Psychotherapie. Zij heeft drie boeken geschreven: *De herontdekking van het ware zelf* (een zoektocht naar de emotionele harmonie); *Illusies* (over bevrijding uit de doolhof van onze emoties) en *De onschuldige gevangene* (over opvoeden en overleven). Deze populair-psychologische boeken lijken gedeeltelijk te berusten op ideeën van Jung (met zijn collectief onderbewustzijn, Bosch maakt daar ‘collectief bewustzijn’ van), van Melanie Klein (die bedacht dat zuigelingbelevingen over de goede borst en de kwade borst in de volwassenheid aanleiding geven tot ‘splitsen’ en ‘projectieve identifica-

tie'), van Alice Miller (van het drama van het begaafde kind) en van een aantal andere, nog veel verder van de psychoanalytische stam gevallen appels.

De klassieke psychoanalytische theorievorming heeft zich verdienstelijk gemaakt met een deductief continuüm waar zelfs tegenstanders gebruik van maken: het topische gezichtspunt (bewust/onbewust), met het structurele gezichtspunt (superego, ego, id), met ideeën over psychodynamiek en daarvan afgeleide transactionele aspecten bij het functioneren in paren en groepen, en vooral met bruikbare ideeën over afweermechanismen. Bosch maakt zich daar van af met een Jantje van Leiden. Zonder de definities van de basisbegrippen op juiste wijze te hanteren, rammelt ze termen door elkaar. Zij waart als een machinist langs de kleppen en hendels van het cerebrum. De functie van de amygdala en de hippocampus hebben geen geheimen voor haar, en Bosch stelt dat emoties en trauma's in het lichaam zijn terug te vinden in de aan- of afwezigheid van allerlei chemische stoffen. Zo meent zij kennelijk aansluiting te vinden bij de hedendaagse ontwikkelingen in de neuropsychologie.

Het wordt niet duidelijk wat nu precies het nieuwe is aan haar *Past Reality Integration*® (PRI) *Therapy*. Psychiaters en psychotherapeuten hanteren, net als Bosch, bij hun behandelingen impliciete en expliciete protocollen en behandelplannen, maar zij plegen die niet te registreren als een eigen uitvinding, Bosch doet dat wel.

Ingeborg Bosch heeft zich naar verluidt na problemen in ons land metterwoon gevestigd in Frankrijk en geeft aldaar 'intensives'. We hebben te maken met een geldwolvin. U krijgt in Frankrijk vijf zittingen van 1½ uur voor € 2250; zij kost dus € 300 per uur, dat is ruim driemaal zo duur als een consult bij een psychiater-psychotherapeut (tarief 2007: € 71,80 per ¾ uur).

Iedereen die iets weet van psychotherapie zal zich overigens afvragen hoe intensief een 'intensive' van vijf zittingen is, waar de gemiddelde niet-intensieve therapie toch gauw 25 à 50 consulten vergt. Reis- en verblijfskosten zijn voorts niet inbegrepen, maar Ingeborg wil u best een adresje geven op 20 autoreisminuten van haar praktijk.

De betekenis van de ringel® wordt op haar website duidelijk: zij stelt dat zij voor haar 'intensives' een zeer lange wachtlijst heeft (dat klinkt goed, dan zal ze wel erg knap zijn). Maar zij is bereid u adressen te geven van in Nederland werkende PRI-therapeuten. Een (ex)trainee van Bosch deelde mee dat (oud) leerlingen van elke therapie een percentage moeten afstaan aan Ingeborg, omdat PRI nu eenmaal geregistreerd is als een uitvinding van Bosch.

Conclusie • De ringel® geeft een aura van oorspronkelijkheid maar er zijn aanwijzingen dat het symbool dient om (ex)trainees te ringeloren. De als patent geregistreerde behandeling leidt tot misstanden: de 'uitvindster' (als zij dat al is) krijgt percentages van '(oud)leerlingen' die moeten dokken als ze hun lesje geleerd hebben.

Dat is in principe strijdig met codes binnen het wetenschappelijk onderwijs en in ieder geval (sinds Hippocrates) binnen geneeskundig onderwijs. Als de trainees in wetenschappelijk geneeskundig (en psychotherapeutisch) onderwijs uitgeleerd zijn, mogen ze vrijelijk hun therapeutische diensten aanbieden zonder aan hun opleider verantwoording of geld verschuldigd te zijn. Behandelingen met een ringel® vallen dus niet onder algemene wetenschapscodes en zijn niet gericht op het genezen (therapeuein) van mensen. Zij verdienen groot wantrouwen, want genezen is het woord niet. ●